

Historie cyklokrosu

Historie cyklokrosu ve světě

V mnohých literárních pramenech bývá za duchovního otce jízdy na kole terénem považován Daniel Gousseau, sekretář francouzského cyklistického svazu, který položil základy sportovní disciplíny přitažlivé pro publikum, která probíhala v přírodě v poměrně nevelkém prostoru, kde jezdci museli překonávat nejrůznější překážky, prokazovat svoji sílu, obratnost a technickou vyspělost.

Inspirace k vytvoření nové disciplíny „Cross-Country Cyclo-Pédestre“ neboli dnešního cyklokrosu přišla údajně jedné zimní neděle roku 1901, když se Daniel Gousseau při své procházce pařížským parkem Vincennes střetl s cyklistou, který kličkoval po kluzkých lesních pěšinách a snažil se udržovat rovnováhu na zledovatělém terénu. Tento střet, který pro Daniela Gousseau skončil pádem na uklouzané cestě, v něm probudil myšlenku závodní jízdy zručnosti v terénu, pro kterou sepsal první pravidla.

Podle jiných pramenů se cyklokros zrodil na fran-

couzské riviéře krátce po přelomu století 1899 - 1900. Silniční závodníci přijížděli do této oblasti budovat svoji formu před začátkem sezóny. Aby všemožně vylepšili svoji kondici, najížděli nejenom mnoho kilometrů, ale začali také jezdit přes klády a kameny, nevyhýbaje se příkrému stoupání, při němž museli často nést kolo na rameni. Trénovali tak dlouho, až jednoho dne vytyčili v terénu na lesních a polních cestách trať a uskutecnili první závod.

Ať už byl samotný zrod cyklokrosu jakýkoliv, zpočátku měřili své síly v cyklokrosu převážně silniční závodníci, kteří jízdu v terénu brali jako vhodný zimní trénink a přípravu na jarní sezónu, postupem času se však z cyklokrosu vyvinula samostatná disciplína. Zprvu neměl cyklokros na různých ustláno. Pro silničáře byl příliš krkolomný a specialisté se „vyvíjeli“ pomalu.

První národní mistrovství se konalo v roce 1902 ve Francii, Belgie uspořádala mistrovství o osm let později. Následovalo Švýcarsko (1912), Lucembursko (1923), Španělsko (1929) a Itálie (1930). První závody se značně podobaly současným závodům horských kol. Trať byla složená z překážek a vedla převážně lesem a přes kopce. Pravděpodobně prvním jezdcem, který si při běhu přes překážky vzal kolo na rameno stejným způsobem, jaký používají dnešní závodníci, byl francouzský závodník Octane Lapize. Ten se stal mistrem Francie v roce 1907 a v roce 1910 se stal dokonce vítězem Tour de France. Bohužel zahynul během první světové války, avšak jeho způsob nošení kola je používán s úspěchem dodnes. Navíc přispěl k popularizaci cyklokrosu po

Mistrovství Francie v cyklokrosu, Fontainebleau 1931. V popředí vítěz Camille Foucaux (FRA).

jeho vítězství na Tour de France prohlášením, že vyhrál díky dobré zimní přípravě právě v cyklokrosu.

Nová disciplína se šířila dále po Evropě a myšlenka na uspořádání mistrovství světa se zrodila ve Francii krátce po první světové válce. V roce 1924 vypsal představitel Mezinárodního cyklistického federace UCI nejprve pouze Mezinárodní kritérium "Le Critérium International de Cross-Country Cyclo-Pédestre", protože si netroufali předložit tuto novinku kongresovému jednání. První "Critérium International" se konalo v lese západně od Paříže. V tomto duchu se neoficiální mistrovství, na němž mohli startovat profesionálové i amatéři, pořádalo až do roku 1949. Závody konané ve dvacátých letech vyžadovaly od jezdců neobyčejnou zručnost až akrobacii, jak dokazuje i úryvek z referátu v pařížském listu o Mezinárodním kritériu v Paříži v roce 1925: „Tolik překážek, co zde bylo nashromážděno, by příliš cyklistů nesneslo. Jezdci byli nuceni běžet s kolem přes dlouhé pole sypkého písku, slézati příkrá stoupání, ještě příkrější, nebezpečnější spády, vše s kolem na rameni, přes kmety a bal-

I světoznámý silniční závodník Jacques Anquetil (FRA) se v zimním období věnoval cyklokrosu.

Jean Robic (FRA) - držitel historicky prvního titulu mistra světa v cyklokrosu z roku 1950

vany, nahoru, dolů, brodit se nesčetnými potůčky, potoky, přeskokovati příkopy, přelézati ploty, ohrady a podobné překážky.“ Svůj článek uzavřel autor referátu větou, která další výraznější vývoj této disciplíny rozhodně nepředpovídala: „Nepředpokládejme, že by někdy byl veliký zájem o tak nelidské sportování.“

Zájem o tuto disciplínu však neustále rostl, navíc s nebyvalým zájmem diváků a na svou dobu slušnou dotací. To je také jeden z důvodů, proč cyklokros vyhledávaly silničářské hvězdy, jako byli Gimondi, Zoetemelk, Poulidor a v nedávné době Chiappucci, Museeuw či Rominger.

První oficiální mistrovství světa v cyklokrosu se konalo v březnu roku 1950 v Paříži, kdy byla vysána pouze kategorie profesionálů, v níž však startovali společně profesionálové i amatéři. Mezinárodní cyklistická federace slavila padesát let trvání a cyklokros se měl stát zlatým hřebem programu oslav. Přestože téměř polovina členských zemí v čele s Anglií, Dánskem a Švédskem hlasovala proti konání mistrovství, neměla proti

